

До
Д-р Цветан Димитров,
Заместник-министър на земеделието,
храните и горите

Уважаеми д-р Димитров,

С оглед на готвените промени, целящи изясняването на действащата Наредба № 2 от 2009 за условията за отглеждане на космат и пернат дивеч в животновъдни обекти, Българският съюз на норковъдите с подкрепата на международната асоциация Fur Europe Ви предоставя необходими факти за отглеждането на животни за ценни кожи в България.

Отглеждането на животни за ценни кожи крие значителен икономически потенциал за България. По последни данни за 2016 продукцията възлиза на 100 000 ценни кожи, което поставя страната ни наред с утвърдени производители като Италия, Франция и Ирландия, където броят на ферми е значително по-голям. Приходите от износа на продукти от ценни кожи под формата дрехи и аксесоари възлиза на 1 810 550 евро¹, като износет на боядисани и обработени ценни кожи осигурява допълнителни 266 466 евро. Отчитайки възхода в производството и продажбите на продукти от ценни кожи в Европа през последното десетилетие, секторът представлява жизненоважна икономическа възможност за развитие на селските региони в страната, където често възможностите за заетост са ограничени.

Благосъстояние и добро качество на живот са в основата на отглеждането на животни за ценни кожи

Фермите, отглеждащи животни за ценни кожи, са обект на редица регулации на европейско ниво като Директива 98/58/ЕО на Съвета относно защитата на животни, отглеждани за селскостопански цели². Освен това фермите в България изпълняват Препоръките на Съвета на Европа от 22 юни 1999³, отнасящи се за животни с ценни кожи, под формата на задължителен индустриален стандарт, наложен из цяла Европа.

В допълнение, в периода 2017г.-2020г. в България се осъществява сертификация по научно разработената програма WelFur, целяща да измери и окачестви благосъстоянието и качеството на живот на животни във ферми за ценни кожи. WelFur е резултат от цялостен подбор на научения труд, изучаващ благосъстоянието на животните през последните 30 години. Програмата е базирана върху методологията на проекта на Европейската комисия Welfare Quality® project.

WelFur и науката

Близо 4000 европейски ферми, отглеждащи животни за ценни кожи, са подложени на специален вид проверки с цел да бъдат сертифицирани. До 2020 фермите ще бъдат оценявани на базата на научно установени маркери и индикатори от независими експерт от Baltic Control⁴. На базата на получения резултат

¹ Fur Europe <http://www.fureurope.eu/fur-information-center/fur-industry-by-country/>

² <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/5b04f403-0abf-4356-aa53-6dc867b07bcb/language-bg>

³ https://www.coe.int/t/e/legal_affairs/legal_co-operation/biological_safety_and_use_of_animals/farming/Rec%20fur%20animals%20E%201999.asp

⁴ Baltic Control - <http://balticcontrol.com/>

те се разпределят в 4 категории, като тези ферми, които не успеят да получат сертификат, ще бъдат лишени от правото да продават през трите най-големи международни аукциона за ценни кожи.

Сертификационната програмата WelFur е разработена от учени от 7 европейски университета¹. За да се провери пълното съответствие с оригиналния Welfare Quality® проект, трудът на тези учени е проверен и одобрен от независим панел от академици и експерти, участвали в оригиналния проект. WelFur неведнъж е публично одобрена от Европейската комисия като образец за най-добра практика в сферата на благосъстоянието на животните.²

Предвид солидната научна основа и международното признание на програмата, принципи на WelFur могат да послужат като основа за направата на ново, по-добре функциониращо законодателство, касаещо отглеждането на животни за ценни кожи. Фермите в България вече кандидатстват за сертификация, което позволява на българските власти да получат достъп до събраната информация през фермерите с цел контрол и изискване на по-нататъшно подобрене. По този начин българските ветеринарномедицински власти ще имат средство за наблюдение на здравето и благосъстоянието на животните, както и надеждна, обективна и подробна информация, която да използват за превенция на заболявания и зарази.

С грижа за екологията и околната среда

Българските ферми имат добре развита система за биосигурност, целяща да спре изпускането на американска норка в природата. Тя включва както следва: огради и врати с двустепенна система за сигурност, създаваща буферна зона; периодични проверки на клетките и местата около тях; инсталация на мрежа или мерки с подобна ефективност на прозорци, врати, вентилационни шахти и други потенциални места за бягство; инсталация на капани, разположение на стратегически места около клетките; изговяне на план за действие в случай на неконтролирано изпускане на норки в природата. Проверката за изпълнение на всички гореспоменати мерки е задължение на български власти.

Подобно на други европейски страни, българските власти могат да направят тази система за биосигурност част от националното законодателство, давайки гаранция на обществото, че инвазивният характер на американската норка не представлява проблем за околната среда.

Важно е да се отбележи, че огромен процент от случаите на изпускането на американска норка в околната среда е в следствие на нерегламентирани дейности от страна на активисти от неправителствени организации с радикални възгледи за правата на животните. Следователно друга ефективна мярка би била налагането на по-строги глоби и наказания за нарушители, влизачи взлом във фермите с цел неконтролирано изпускане на животни.

Що се отнася до ефекта върху околната среда, отглеждането на животни за ценни кожи представлява неизменна част от кръговата икономика, която Европейският съюз се стреми да наложи като устойчив икономически модел.

---

¹ National Institute of Agronomic Research (INRA), Clermont-Ferrand, France; University of Eastern Finland, Dept. of Biology; MTT Agrifood Research, Animal Production Research, Finland; Aarhus University, Dept. of Animal Science, Denmark; Norwegian University of Life Sciences, Dept. of Animal and Aquacultural Sciences; Swedish University of Agricultural Sciences, Dept. of Animal Environment and Health; University of Utrecht, Faculty of Veterinary Medicine, Dept. of Animals in Science and Society

² Mr. Antonio Tajani on behalf of the European Commission (2013), answering to question no. E-010863/2013, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getAllAnswers.do?reference=E-2013-010863&language=EN>

Животните, отглеждани за ценни кожи, се хранят с остатъци от човешки хранителни продукти, а вторичните продукти след добива на кожи се използват в продукцията на биогорива, торове и цимент.

Употребата на химикали в обработването на ценни кожи е обект на контрол и регулация както от националното, така и от европейското законодателство. В частност, регулацията REACH¹, създадена от Европейската агенция по химикалите (ECHA), забранява употребата на опасни за човешкото здраве химикали и субстанции.

Подобно на всички естествени материали като вълна, коприна и кожи, ценните кожи имат значително по-дълга продължителност на живота и устойчивост, което позволява пре моделиране и повторна употреба. Като естествен материал, кожата с косъм се разгражда по естествен начин, което значително намалява негативните последици върху околната среда за разлика от изкуствените синтетични заместители, направени от невъзобновяеми източници като нефт и петрол.

Забрана с търговията на продукти от ценни кожи нарушава европейското законодателство

Бихме искали да насочим Вашето внимание към факта, че всяка забрана за търговия на продукти от ценни кожи е в разрез с основополагащите закони и принципи на Европейския съюз. Това би довело до нарушаване на условията на чл.34 от Договора за функционирането на Европейския съюз², който забранява „количествените ограничения върху вноса и всички мерки, имащи равностоен ефект“ на свободния пазар. Макар чл. 36 от същия тест да позволява изключения, текстът следва да бъде интерпретиран в най-органичен смисъл. Забраната за търговия с продукти от ценни кожи не би следвало да бъде ефективно средство за предпазване на благосъстоянието на животните и околната среда.

Надяваме се, че горепосочените аргументи ще допринесат по време на процеса на изготвяне на законодателство, което да се основава на факти и наука и което има за приоритет благосъстояние на животните, отчитайки опасенията на обществото за околната среда и екологията.

Българският съюз на норковъдите и Fur Europe остават на разположение при по-нататъшни въпроси или нужда от допълнителна информация в подкрепа на горепосочени твърдения.

С уважение:

Павлина Кузманова,
председател на Българския съюз на норковъдите

Владислава Господинова,
Представител на Fur Europe

---

¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2006R1907:LATEST:BG:PDF>

² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:12012E/TXT>